
Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу в eLearn

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Ціноутворення на світових аграрних ринках»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність **051 «Економіка»**
Освітня програма **«Міжнародна економіка»**
Рік навчання 3, семестр 5
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання українська

д.е.н., професор Діброва А.Д.

---

dibrova@nubip.edu.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є формування у студентів знань про основи ціноутворення на світових аграрних ринках, розуміння чинників, що визначають ціни аграрної продукції на міжнародних ринках, а також надання інструментів для аналізу цінових змін та політики в аграрному секторі. Навчальна дисципліна "Ціноутворення на світових аграрних ринках" надає студентам необхідні знання для розуміння механізмів ціноутворення на міжнародних аграрних ринках, факторів, що впливають на ціни аграрної продукції, та принципів функціонування ринків сільськогосподарської продукції. Студенти також ознайомляться з методами аналізу цінових тенденцій, прогнозування та аналізу впливу державної політики на аграрні ринки.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері обліку, аудиту, аналізу та оподаткування в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання:

ПРН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей.

ПРН25. Вміти аналізувати принципи, закономірності розвитку та міжнародний досвід функціонування світового аграрного ринку.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання (бали)
5 семестр				
Модуль 1.				
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА АГРАРНИХ РИНКАХ				
Тема 1. Основи ціноутворення на аграрних ринках	6/2/10	Розуміти сутність основних принципів ціноутворення на аграрних ринках та роль попиту й пропозиції в процесі формування цін. Знати види ринків сільськогосподарської продукції: світовий, регіональний, національний	Здача реферату та практичної роботи. Написання тестів, есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn), неформальна освіта (зарахування 3 бали по темі)	10
Тема 2. Фактори, що впливають на ціни аграрної продукції	6/2/10	Знати внутрішні і зовнішні фактори, що визначають ціни на аграрну продукцію та роль державної політики, погодних умов, міжнародної торгівлі та інших економічних чинників. Розуміти вплив сільськогосподарських субсидій та інших політичних заходів на ціни	-//-	10
Тема 3. Методи аналізу цінових тенденцій на аграрних ринках	6/2/10	Знати статистичні методи та інструменти аналізу цін на аграрні товари. Розуміти, як формуються тренди і цикли на світових аграрних ринках та основні підходи до прогнозування цінових тенденцій в аграрному секторі	-//-	10
Модуль 2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА АГРАРНИХ РИНКАХ				

<p>Тема 4. Ціноутворення на міжнародних аграрних ринках</p>	<p>6/2/10</p>	<p>Знати основні механізми ціноутворення на глобальних аграрних ринках та роль міжнародних організацій у регулюванні аграрних цін. Розуміти як функціонує світовий ринок сільськогосподарської продукції і глобальні торгові угоди</p>	<p>-//-</p>	<p>10</p>
<p>Тема 5. Вплив міжнародної торгівлі на ціни аграрної продукції</p>	<p>6/2/10</p>	<p>Знати як здійснюється вплив митних тарифів, квот та інших торгових обмежень на ціни аграрних товарів. Розуміти механізм дії міжнародної конкуренції та її вплив на ціноутворення на аграрних ринках, а також оцінювати перспективи розвитку світових аграрних ринків.</p>	<p>-//-</p>	<p>10</p>
<p>Тема 6. Політика держави та її вплив на ціни аграрних товарів</p>	<p>6/2/10</p>	<p>Знати як здійснюється оцінка ефективності аграрної політики держави в контексті ціноутворення. Розуміти вплив державних субсидій, експортних квот та імпортних обмежень. Розробляти рекомендації для оптимізації політики у сфері ціноутворення на аграрних ринках</p>	<p>-//-</p>	<p>10</p>

Тема 7. Практичне застосування моделей ціноутворення	6/3/10	Знати використання економічних моделей для аналізу ціноутворення на аграрних ринках. Розуміти як створюються моделі на основі реальних даних аграрних ринків та основні підходи до моделювання зміни цін у залежності від різних внутрішніх та зовнішніх факторів	-//-	10
Всього за 1 семестр	30/15/75			70
Екзамен				30
Всього за курс	120			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття. Реферати та тези доповідей, інші наукові роботи повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студент зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися, мати відповідний зовнішній вигляд. У разі відсутності з поважних причин (через хворобу) необхідно надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати в визначений викладачем час на консультаціях. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків

90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Кваша С. М., Діброва А. Д., Нів'євський О. В., Мартишев П. А. Аграрна політика: навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Київ: НУБіП України, 2022. 316 с.
2. Світовий ринок товарів та послуг. Підручник / Мазаракі А.А., Мельник Т.М. Бохан А.В., Кудирко Л.П. та ін. /за заг. ред. А.А. Мазаракі. – К.: КНТЕУ, 2015. – 708 С.
3. Аграрна політика Європейського Союзу: виклики та перспективи: монографія //за ред. проф. Т. О. Зінчук. К: «Центр учбової літератури», 2019. 494 с
4. Бойко В., Бойко Л. Продовольча безпека та ризики для аграрного виробництва під час війни в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 41. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-27>.
5. Вдовенко Л. Інструменти державної фінансової підтримки аграрного сектора в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-82>
6. Діброва А. Д., Крилов Я. О., Діброва Л. В., Діброва М. А. *Регулювання ринку зерна України в умовах глобальних викликів*: монографія. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2020. 160 с
7. Діброва А., Діброва Л., Чміль А., Діброва М., Гузь М. Моделювання впливу вартості мінеральних добрив на результативність виробництва й експорту кукурудзи з України. *Agricultural and Resource Economics*. 2022. Vol. 8. No.3. Pp. 123–152. <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.03.07>.
8. Долаючи обмеження: засади адаптивних рішень та систем: [монографія] / [А.Д. Діброва та ін.]; за ред. А. Д. Діброви, В. Є. Андрієвського; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Ін-т розвитку адаптивних систем Київ, 2020. 896 с.
9. Жураковська Л. А. Ключові політики та заходи для підтримки аграрного сектора України в умовах воєнного стану. К.: НІСД, 2023. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-11/az_agrarnyi-sector30112023.pdf
10. Коритний О. (2021). Особливості аграрної політики ЄС: можливості для України. *Науковий вісник Полісся*, (2(21)), 52–56. [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-2\(21\)-52-56](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2020-2(21)-52-56)
11. Офіційний сайт [Державної служби статистики України](http://www.ukrstat.gov.ua). <http://www.ukrstat.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. <http://www.kmu.gov.ua/control>.
13. Офіційний сайт [Міністерства аграрної політики та продовольства України](https://minagro.gov.ua). <https://minagro.gov.ua>.
14. Офіційний сайт [Міністерства економіки України](https://www.me.gov.ua). <https://www.me.gov.ua>.
15. Офіційний сайт Міністерства сільського господарства США. <http://www.usda.gov/wps/portal/usda/usdahome>.
16. Офіційний сайт [Міністерства фінансів України](https://www.mof.gov.ua/uk). <https://www.mof.gov.ua/uk>.
17. Офіційний сайт Німецько-українського агрополітичного діалогу. <https://www.apd-ukraine.de>.
18. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку. www.oecd.org.
19. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. <http://wto.org>.
20. Офіційний сайт Сільськогосподарської та продовольчої організації ООН. http://www.fao.org/index_en.htm.
21. Оцінка факторів, що мають вплив на формування цін на сільськогосподарську продукцію / А. О. Зайнчковський та ін. *Київський економічний науковий журнал*. 2024. № 4. С. 79–86. URL: [HTTPTS://DOI.ORG/10.32782/2786-765X/2024-4-11](https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-11)

22. Про аграрні ноти: Закон України від 22.02.2024 р. № 3586-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3586-20#Text>.
23. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>.
24. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року : Закон України від 18.10.2005 р. № 2982-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2982-15#Text>.
25. Старікова Л. Спільна аграрна політика ЄС і завдання України в контексті євроінтеграції (план наближення політик і гармонізації законодавства). ГО Аграрний союз України. URL: http://www.aau.org.ua/media/publications/1891/files/CAP_2023_03_17_08_01_05_308554.pdf.
26. Anatolii Dibrova, Liubov Pankratova, Iryna Cheban. Simulation of Agricultural Policy Scenarios Using the AGMEMOD Model. ICTERI 2020. Proceedings of the 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Volume II: Workshops. Kharkiv, Ukraine, October 06-10, 2020. P.471-486.
27. Anderson K. (2016). Agricultural Trade, Policy Reforms, and Global Food Security. New York: Palgrave Macmillan US. URL: <https://doi.org/10.1057/978-1-137-46925-0>.
28. Cheban I., Dibrova A. Agricultural policy analysis in Ukraine with using the model AGMEMOD // Eastern Journal of European Studies. - Volume X, Issue X, 2018
29. Danko Y., Khvostikov A., Nakisko O. World agricultural markets: analysis of dynamics and prospects. *Ukrainian journal of applied economics*. 2021. Т. 6, № 2. С. 307–316. URL: <HTTPS://DOI.ORG/10.36887/2415-8453-2021-2-39>
30. Dibrova, A., & Dibrova, L., Chmil, A., & Dibrova, M. (2022). Forecasting the consequences of the cost of mineral fertilisers on the development of the corn market in Ukraine using AGMEMOD models. *Ekonomika APK*, 29(3), 23-41.
31. Henry C Taylor (2019). Agricultural Economics. Publisher: Wentworth Press, 334 P.
32. Johan Swinnen (2018). The Political Economy of Agricultural and Food Policies (Palgrave Studies in Agricultural Economics and Food Policy). 276 p.
33. State support for agriculture in Ukraine in the post-war period / A. Dibrova et al. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2023. Vol. 9, no. 3. P. 49–76. URL: <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.03.03>
34. Vincent H. Smith, Ed., Joseph W. Glauber, Ed., Barry K. Goodwin, Ed. (2018). Agricultural Policy in disarray. American Enterprise Institute. 298 P.